

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2025 m. kovo 31 d. Nr. 21RE3-61 (AG3-37/24-2025)

Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas, pranešėjas), Vaidos Jokubauskaitės ir Danutės Kulikauskienės,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. Y. skundą atsakovei Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijai dėl rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja X. Y. (toliau – ir pareiškėja) 2025 m. kovo 3 d. pateikė Komisijai skundą „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos pirmininkės D. Poškuvienės atsisakymo įvykdyti 2025-02-18 pil. X. Y. prašymą“ (toliau – ir skundas), kuriuo prašo Komisijos įpareigoti Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos (toliau – atsakovė arba Etikos komisija) pirmininkę D. Poškuvienę pateikti prašomus dokumentus pagal pareiškėjos 2025 m. vasario 18 d. pateiktą prašymą „Dėl Etikos komisijos posėdžių protokolų ir kt. raštų pateikimo“.

Skunde pareiškėja nurodo, kad 2025 m. vasario 11 d. Etikos komisijos posėdyje buvo priimtas Etikos komisijos sprendimas Nr. T20-3 „Dėl Rūtos Matulaitienės“ (toliau – Sprendimas) pagal 2024 m. lapkričio 21 d. (*turėtų būti – lapkričio 14 d.*) pateiktą pareiškėjos skundą „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės merės R. Matulaitienės (ne)veikimo ir galimo LR valstybės politikų elgesio kodekso pažeidimo“ (reg. Nr. R4-3223, toliau – 2024 m. lapkričio 14 d. skundas).

Pareiškėja paaiškina, kad ji 2025 m. vasario 18 d. Etikos komisijos pirmininkei D. Poškuvienei pateikė prašymą „Dėl Etikos komisijos posėdžių protokolų ir kt. raštų pateikimo“ (toliau – prašymas). Minėtu prašymu pareiškėja prašė pateikti jai visus Etikos komisijos posėdžių protokolus, susijusius su 2024 m. lapkričio 14 d. skundo nagrinėjimu. Taip pat pareiškėja prašė pateikti atskiras nuomones dėl Sprendimo. Pareiškėja teigia prašyme pagrindusi prašomos informacijos gavimo tikslą, t. y. nurodė, kad bus kreiptasi į atitinkamas institucijas dėl Sprendimo.

Skunde nurodoma, kad 2025 m. vasario 27 d. Etikos komisijos pirmininkė D. Poškuvienė raštu Nr. EPA-64 (toliau – Raštas) pateikė pareiškėjai atsakymą, kuriuo atsisakė tenkinti pareiškėjos prašymą. Atsisakymas buvo grindžiamas tuo, kad Mažeikių rajono savivaldybės Etikos komisijos nuostatai, patvirtinti Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. T1-158 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos sudarymo ir komisijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodeksas (toliau – Politikų elgesio kodeksas) nenumato, kad skundą, kreipimąsi ar pranešimą pateikęs asmuo turi teisę susipažinti su tyrimo metu surinkta medžiaga.

Pareiškėja su Raštu nesutinka. Nurodo, kad 2025 m. vasario 11 d. Etikos komisijos posėdyje buvo priimtas Sprendimas pagal 2024 m. lapkričio 21 d. pareiškėjos pateiktą skundą. Tvirtina, kad

ankstesniuose Etikos komisijos posėdžiuose, įskaitant 2025 m. sausio 30 d. vykusį posėdį, pareiškėjos 2024 m. lapkričio 21 d. skundas taip pat buvo nagrinėjamas.

Taip pat pareiškėja savo nesutikimą su Rašte išdėstyta pozicija motyvuoja tuo, kad Sprendimą planuoja skųsti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai (toliau – VTEK), todėl, siekiant pagrįsti ir motyvuoti skundą, jai yra būtina gauti Etikos komisijos posėdžių protokolus, atskiras nuomones ir kitus raštus, susijusius su 2024 m. lapkričio 21 d. skundo nagrinėjimu. Teigia, kad atsisakymas jai teikti informaciją pažeidžia jos, kaip proceso dalyvės (ginčo šalies) teises ir teisėtus lūkesčius.

Pareiškėja 2025 m. kovo 24 d. papildomame paaiškinime „Dėl 2025-03-18 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos pirmininkės Daivos Poškuvienės pateikto Atsiliepimo (rašto Nr. 20R3-127 administracinio ginčo byloje Nr. AG3-37/24-2025)“, kuri pareiškėja vadina „dubliku“ atkreipė dėmesį, kad prašo prieigos tik prie Etikos komisijos posėdžių protokolų, o ne prie tyrimo medžiagos. Ir šis argumentas nėra taikomas posėdžių protokolams, atskirajai nuomonei, kurie nėra konfidencialūs.

Teigia, kad Etikos komisijos protokolai būtų pagrindas įrodyti, ar Etikos komisija teisėtai nagrinėjo skundą, ar Sprendimas buvo pagrįstas teisės aktais, ar Etikos komisija laikėsi procedūrų, nagrinėdama pareiškėjos skundą, ar nagrinėjant nebuvo pažeisti teisės aktai.

Nurodė, kad protokolai yra būtini, kad būtų galima pateikti skundą VTEK, kadangi leistų įvertinti Etikos komisijos priimto sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą.

Teigia, kad Komisijai teikia įrodymus, kurie patvirtina pareiškėjos teisę gauti prašomus Etikos komisijų posėdžių protokolus, kadangi jie nėra konfidencialūs ir nėra tyrimo medžiaga. Tvirtina, kad atskiroji nuomonė turėjo būti pateikta prie Etikos komisijos priimto Sprendimo ir patalpinta Mažeikių rajono savivaldybės internetinėje svetainėje, tačiau atskiroji nuomonė nebuvo viešai patalpinta.

Atsakovė atsiliepimu nesutinka su pareiškėjos skundu ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime, atsakydama į pareiškėjos skundo argumentus, pirmiausiai pažymi, kad Etikos komisijos pirmininkas Raštu atsisakė tenkinti pareiškėjos prašymą, nes nei Nuostatai, nei Politikų elgesio kodeksas nenumato, kad skundą, kreipimąsi ar pranešimą pateikęs asmuo turi teisę susipažinti su tyrimo medžiaga, nes tokią teisę, pagal Politikų elgesio kodekso 7 straipsnio 8 dalies 2 punktą, turi tik valstybės politikas, kurio elgesys buvo tiriamas, ir tik Etikos komisijai baigus tyrimą.

Aptarto teisinio reguliavimo kontekste atsakovė daro išvadą, kad skundą, kreipimąsi ar pranešimą pateikęs asmuo (*reikia suprasti – pareiškėja*) neturi teisinio pagrindo prašyti, o Etikos komisija – jam teikti susipažinti atlikto tyrimo medžiagą, kurios sudėtinė dalis yra posėdžių protokolai. Atsakovė tuo pačiu pažymi, kad Nuostatai ir Politikų elgesio kodeksas įpareigoja Etikos komisiją apie atliktą tyrimą ir priimtą sprendimą pranešti asmeniui, kuris pateikė skundą, o tą atsakovė ir padarė išsiųsdama pareiškėjai Raštą ir Sprendimą, atitinkantį Nuostatų 26 punkto reikalavimus.

Taip pat atsakovė replikuoja į pareiškėjos skundo teiginį, jog jai iš Etikos komisijos prašoma informacija reikalinga tam, kad ji galėtų pateikti pagrįstą ir išsamų skundą VTEK dėl Sprendimo. Minėtą teiginį atsakovė vertina kritiškai, nes, jos teigimu, trūkstami dokumentai pareiškėjai nesutrukdė 2025 m. kovo 7 d. pateikti VTEK skundą dėl Sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo.

Skundas atmestinas.

Šioje byloje ginčas kilo dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos 2025 m. vasario 27 d. rašto Nr. EPA-64 „Dėl informacijos pateikimo“ (minėta, toliau Raštas), teisėtumo.

Nustatyta, kad 2025 m. vasario 11 d. Etikos komisijos posėdyje buvo priimtas Etikos komisijos sprendimas Nr. T20-3 „Dėl Rūtos Matulaitienės“ (minėta, toliau – Sprendimas) pagal 2024 m. lapkričio 14 d. pateiktą pareiškėjos skundą „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės merės R. Matulaitienės (ne)veikimo ir galimo LR valstybės politikų elgesio kodekso pažeidimo“ (reg. Nr. R4-3223, toliau – 2024 m. lapkričio 14 d. skundas).

2025 m. vasario 18 d. Etikos komisijos pirmininkei D. Poškuvienei pareiškėja pateikė prašymą „Dėl Etikos komisijos posėdžių protokolų ir kt. raštų pateikimo“. Minėtu prašymu pareiškėja prašė pateikti jai visus Etikos komisijos posėdžių protokolus, susijusius su 2024 m. lapkričio 14 d. skundo nagrinėjimu. Taip pat pareiškėja prašė pateikti atskiras nuomones dėl Sprendimo.

Pareiškėja teigia prašyme pagrindusi prašomos informacijos gavimo tikslą, t. y. nurodė, kad bus kreiptasi į atitinkamas institucijas dėl Sprendimo.

2025 m. vasario 27 d. Etikos komisijos pirmininkė D. Poškuvienė raštu Nr. EPA-64 pateikė pareiškėjai atsakymą, kuriuo atsisakė tenkinti pareiškėjos prašymą. Atsisakymas buvo grindžiamas tuo, kad Etikos komisijos nuostatai ir Politikų elgesio kodeksas nenumato, kad skundą, kreipimąsi ar pranešimą pateikęs asmuo turi teisę susipažinti su tyrimo metu surinkta medžiaga.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad Etikos komisija prižiūri, kaip meras ir savivaldybės tarybos nariai laikosi šio įstatymo, Valstybės politikų elgesio kodekso, Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – ir VPIDĮ), reglamento, kitų teisės aktų, reglamentuojančių savivaldybės tarybos narių veiklą ir elgesį, reikalavimų; tiria ir priima sprendimus dėl mero ir savivaldybės tarybos narių veiklos atitikties šio įstatymo, Valstybės politikų elgesio kodekso, Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo, reglamento, kitų teisės aktų, reglamentuojančių mero ir savivaldybės tarybos narių veiklą ir elgesį, nuostatomis 3 (punktas); nagrinėja savivaldybės bendruomenės narių, valstybės institucijų, gyvenamųjų vietovių bendruomenių ar bendruomeninių organizacijų atstovų siūlymus ir pastabas dėl mero ir savivaldybės tarybos narių veiklos skaidrumo (4 punktas), atlieka kitas funkcijas.

Taigi, Etikos komisijos kompetencija yra ganėtinai plati ir neapsiriboja vien Politikų elgesio kodekso nuostatų laikymosi priežiūra.

Etikos komisija – Tarybos sprendimu sudarytas valstybės politikų elgesio kontrolės subjektas, turintis viešojo administravimo įgaliojimus ir priimantis privalomojo pobūdžio sprendimus nepavaldiems asmenims.

Svarbu atkreipti dėmesį į tam tikrą specifiką – kiekvieno pirmiau minėtųjų teisės aktų taikymui galioja atskiros, t. y. specialiosios, procedūrinės nuostatos. Antai vertinant politiko elgesio atitiktį VPIDĮ reikalavimams Etikos komisijoms privalu laikytis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo (toliau – ir VTEKĮ) IV skirsnyje nustatytų procedūrų (VPIDĮ 22 straipsnio 4 dalis, VTEKĮ 24 straipsnio 1 dalis). O politiko elgesio atitiktis Politikų elgesio kodekso nuostatomis vertinama laikantis Kodekse nustatytų procedūrų, bet tokiam tyrimui mutatis mutandis taikomos ir VTEKĮ IV skirsnio nuostatos, t. y. VTEKĮ procedūrinės normos taikytinos ir politikų elgesio tyrimams, atliekamiems pagal Politikų elgesio kodeksą, bet tik tiek, kiek atitinkami procedūriniai klausimai nėra sureglamentuoti pačiame Politikų elgesio kodekse (VTEKĮ 24 straipsnio 1 dalis).

Etikos komisijos posėdžio, kuriame priimamas sprendimas, protokolas nėra laikomas administraciniu sprendimu, kuriuo yra sprendžiama dėl valstybės politiko elgesio atitikties Politikų elgesio kodekso nuostatomis. Protokolas yra atskiras, savo statusą turintis dokumentas. Jame fiksuojama posėdžio eiga, įvardijami posėdžio dalyviai ir nuosekliai aprašomi posėdžio įvykiai. Protokolą surašęs (paprastai posėdžio sekretorius) ir jį pasirašantis asmuo (posėdžio pirmininkas) savo parašu patvirtina tik tai, kad protokole pateikta informacija atitinka tikrovę, o ne protokoluojamo posėdžio metu priimtų sprendimų teisingumą. Pats savaime protokolas ar jo išrašas (dokumentas) nėra laikomas atitinkamus teisinius padarinius sukeliančiu teisės aktu. Etikos komisija posėdyje priimtą sprendimą įformina atskiru dokumentu, t. y. sprendimu, susidedančiu iš įžanginės, aprašomosios motyvuojamosios ir rezoliucinės dalių. Tai baigiamasis Etikos komisijos aktas, kuriame pateikiama nuosekli, esminė, chronologinė įvykių informacija, nurodomas tyrimo pagrindas, nagrinėjimo dalykas, faktinės aplinkybės ir įrodymai, asmenų veiksmai, teisės normos ir pateikiamos išvados, argumentai. Iš esmės asmeniui, nesutinkančiam su sprendimu, pakanka remtis sprendime nurodytu turiniu siekiant apskųsti tokį sprendimą.

Pagal Nuostatų 37 punktą, apie Etikos komisijos atliktą tyrimą ir priimtą sprendimą pranešama asmeniui, pateikusiam skundą Komisijai, politikui, dėl kurio yra priimtas sprendimas, ir VTEK.

GINČO nėra dėl to, kad sprendimas pareiškėjai buvo įteiktas, o tai reiškia, kad pareiškėjai nebuvo ir nėra jokių apribojimų teikti skundą VTEK. Pareiškėjai manant, kad skundo tyrimui yra reikšmingi ir Etikos komisijų posėdžių protokolai, atskirosios nuomonės ar kiti dokumentai, galima prašyti VTEK išreikalauti konkrečius dokumentus ar visą tyrimo medžiagą iš asmens, kuris tokią medžiagą turi.

Priešingai nei asmeniui, dėl kurio buvo atliekamas tyrimas, asmeniui kuris pranešė apie galimą politiko pažeidimą, nėra leista susipažinti su visa tyrimo medžiaga, t. y. nėra teisės normos, kurios pagrindu pareiškėjai būtų galima pateikti prašomus dokumentus. Galima daryti išvadą, kad tiek Politikų elgesio kodekso, tiek Nuostatų rengėjai, apibrėždami etikos komisijos disponuojamos informacijos ribotą prieinamumą ne Etikos komisijos nariams, nustatydami kokia apimtimi leidžiama susipažinti asmeniui su tyrimo medžiaga, sprendė, jog pakankamumo principas yra realizuotas.

Pareiškėja klaidingai interpretuoja ir tai, kas sudaro Etikos komisijos tyrimo medžiagą. Pagal pareiškėją, Etikos komisijos protokolai ir kiti jos prašomi dokumentai, nėra Etikos komisijos tyrimo medžiaga. Komisija konstatuoja, kad protokolas turi specifinių požymių – yra atskiras, savo statusą turintis dokumentas. Jame fiksuojama posėdžio eiga, įvardijami posėdžio dalyviai ir nuosekliai aprašomi posėdžio įvykiai. Protokolą surašęs (paprastai posėdžio sekretorius) ir jį pasirašantis asmuo (posėdžio pirmininkas) savo parašu patvirtina tik tai, kad protokole pateikta informacija atitinka tikrovę, o ne protokoluojamo posėdžio metu priimtų sprendimų teisingumą. Pats savaime protokolas ar jo išrašas (dokumentas) nėra laikomas atitinkamų teisiųjų padarinių sukeliančiu teisės aktu. Taigi, Komisija sprendžia, kad net ir įvertinus protokolo, kaip tokio dokumento specifiškumą, pareiškėja neteisingai interpretuoja, kad tai nėra tyrimo medžiaga – visi tyrimo metu gauti, surašyti dokumentai sudaro vientisą tyrimo medžiagą.

Be to, šioje byloje Komisija kritiškai vertina ir pačios pareiškėjos prieštarigus ir dviprasmiškus pasisakymus, nes prašyme Etikos komisijai pareiškėja aiškino, jog prašomi Etikos komisijos posėdžių protokolai ir atskirosios nuomonės pareiškėjai reikalingi, nes bus kreiptasi į atitinkamas institucijas dėl 2025 m. vasario 11 d. priimto Etikos komisijos sprendimo Nr.T20-3 „Dėl Rūtos Matulaitienės“. Tačiau 2025 m. kovo 24 d. papildomame paaiškinime „Dėl 2025-03-18 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos pirmininkės Daivos Poškuvienės pateikto atsiliepimo (rašto Nr. 20R3-127 administracinio ginčo byloje Nr. AG3-37/24-2025)“ pareiškėja nurodo, kad Etikos komisijos protokolai būtų pagrindas, kad būtų galima įrodyti, ar Etikos komisija teisėtai nagrinėjo skundą, ar sprendimas buvo pagrįstas teisės aktais, ar Etikos komisija laikėsi procedūrų, nagrinėdama pareiškėjos skundą, ar nagrinėjant nebuvo pažeisti teisės aktai. Iš to būtų galima suprasti, kad pačiame sprendime pareiškėja neįžvelgia jo neteisėtumo, tačiau tikisi, kad gavusi Etikos komisijos protokolus ir kitą medžiagą, pavyks rasti įrodymų, kad Sprendimas neteisėtas.

Pareiškėjos skundo argumentas, kad Etikos komisijos atsisakymas pateikti prašomus dokumentus pažeidžia „pareiškėjos, kaip proceso dalyvio teises ir teisėtus lūkesčius, kad kita institucija priims pagrįstą ir teisingą sprendimą“ taip pat nepagrįsti, nes šiame sprendime ir daroma išvada, kad pareiškėjos, kaip asmens, pranešusio apie galimą politiko pažeidimą, teisė susipažinti su Sprendimu realizuota visa apimtimi, o Etikos komisijos pareiga dėl pareiškėjos supažindinimo su Sprendimu taip pat įgyvendinta tinkamai.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, Komisija sprendžia, jog pareiškėjos skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos X. Y. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narė

Vaida Jokubauskaitė

